

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПИС

РІК ЗАСНУВАННЯ

2002

ГРУДЕНЬ

Число 12 (120)

КИЇВ 2011

Видання товариства "Чернігівське земляцтво"

Голос нашої громади

**Шановні працівники редакції,
члени редколегії!**

Від імені всього столичного Чернігівського земляцтва сердечно вітаю вас із першим ювілеєм. Десять років – це так мало для тисячолітньої історії України, нашого Сіверського краю. Але це й досить для того, щоб сказати нині: в умовах нелегкого становлення нашої держави, коли вічні істини піддаються шквальним атакам всіляких спритних ділків, коли точиться невгаваюча війна за справжню державну Україну, наш "Отчий поріг" не лише висотояв, знайшовши власне творче обличчя, а й зайняв гідне місце серед випробуваних часом патріотичних українських засобів масової інформації. Базуючись на любові до рідної малої батьківщини, яку ми, нинішні кияни Сіверського походження, завжди носимо в глибині серця, ви послідовно творите загальний портрет сучасності. Вам чуже міжпартійне братовбивство, зате стабільно й талановито відбивається внутрішнє життя нашої великої громадської організації, подається цікава історична та краєзнавча інформація, публікуються розповіді про славетних наших земляків. Словом, ви творите скрижалі нашої історії, як колись це робили древні літописці.

Водночас слід завжди пам'ятати, що тільки опертя на весь тисячний колектив нашого земляцтва, на активну участь кожного буде й надалі приносити вагомі результати.

Хай же ще сильніше звучить голос нашої громади в хорі інших українських голосів! Творімо нашу історію і в наступні літа!

Віктор ТКАЧЕНКО,
голова Товариства
"Чернігівське земляцтво"
в м. Києві

Дорогі земляки!

Прийміть щирі вітання з нагоди 10-ї річниці виходу в світ першого номера газети "Отчий поріг".

Започаткований у листопаді 2001 року, "Отчий поріг" став надійним інструментом творчої роботи Товариства "Чернігівське земляцтво" у м. Києві, постійним джерелом інформації про діяльність Товариства, спільні добрі справи земляків та обласної влади задля процвітання рідного краю.

На сторінках газети – цікаві та змістовні репортажі про культурно-мистецькі заходи, нариси про відомих земляків, новини про діяльність Чернігівського земляцтва та участь знаних вихідців зі славетного придеснянського краю у вирішенні соціально-економічних проблем області. І за кожним виданням – самовіддана праця творчого колективу.

За час свого існування газета отримала заслужене читачське визнання, здобула велику аудиторію шанувальників серед земляків як у Києві, так і на рідній Чернігівщині.

Від щирого серця бажаю колективу газети "Отчий поріг", усім землякам добра і здоров'я, поповнення читачької аудиторії, невичерпної енергії та творчої наснаги в ім'я розквіту Чернігово-Сіверського краю.

З повагою
Голова Чернігівської обласної
державної адміністрації
Володимир ХОМЕНКО

Життя вередливе і непередбачливе, тож чекати від нього будь-якого вибрику слід в будь-який час.

В.ОВІД

У ГРУДНІ СВЯТКУЮТЬ СВІЙ ЮВІЛЕЙ:

ЧУХНО **Анатолій Андрійович** – 85-ліття. Народився 20 грудня 1926 року в смт. Батурич Бахмацького району. Учасник Великої Вітчизняної війни. Був деканом факультету міжнародного права та міжнародних відносин, проректором з наукової роботи Київського державного університету ім. Т.Г.Шевченка. З 1963–1998 рр. – завідуючий кафедрою економічної теорії і господарської практики. Нині – професор кафедри економічної теорії. Опублікував понад 600 наукових праць. Із них 13 індивідуальних та 17 колективних монографій, підручник "Основи економічної теорії" у двох книгах. Особисто ним підготовлено понад 100 докторів і кандидатів наук, створив наукову школу.

Академік НАНУ. Заслужений працівник вищої школи України. Нагороджений орденами "За заслуги" III, II та I ступенів і Дружби народів, Почесною Грамотою Президії Верховної Ради УРСР і Почесною Грамотою Верховної Ради України. Лауреат премій ім. О. Г. Шліхтера, ім. М. І. Тугана-Барановського та ім. М.В. Птухи.

КУРДЮК Михайло Григорович – 80-ліття. Народився 26 грудня 1931 року в селі Стольне Менського району. Працює позаштатним кореспондентом газети "Сільські вісті". Директор інституту естетичної екології (на громадських засадах).

Кандидат сільськогосподарських наук, член Національної спілки журналістів України. Академік Української міжнародної Академії оригінальних ідей.

БУСЕНКО Олександр Трохимович – 75-річчя. Народився 7 грудня 1936 року в селі Рожнівка Ічнянського району. Професор кафедри технології виробництва молока та яловичини Національного університету біоресурсів і природокористування.

Доктор біологічних наук. Опублікував більше 100 наукових праць, в тому числі три підручники з технології виробництва продукції тваринництва для підготовки фахівців сільськогосподарських спеціальностей в аграрних вищих навчальних закладах.

ШТЕПА Ольга Антонівна – 75-річчя. Народилася 10 грудня 1936 року в селі Сваричівка Ічнянського району. Працює бібліографом, завідувачем бібліотеки гімназії № 39 м. Києва.

При школі створила "Світлицю-музей народного побуту Чернігівщини". Пише вірші і нариси, друкується в газетах. Вийшли друком 4 збірки поезій. Переможниця багатьох конкурсів.

Лауреат премій ім. Шолом-Алейхема та ім. Абрама Кацнельсона.

ЯЦЕНКО Станіслав Сергійович – 75-річчя. Народився 22 грудня 1936 року в місті Ічня. Був молодшим науковим співробітником сектору держави і права НАН України. Обіймав посади завідувача кафедри, заступника декана, в.о. декана факультету, професора, завідувача кафедри кримінального права та кримінології юридичного факультету Київського Національного університету ім. Т.Г. Шевченка. Член спецради при університеті із захисту докторських дисертацій. З 1996 р. – суддя Конституційного суду України. Нині – на пенсії.

Доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Академії правових наук України. Заслужений юрист України. Автор (співавтор) понад 150 наукових публікацій, п'яти монографій, чотирьох підручників, п'яти навчальних посібників, трьох практичних посібників. Нагороджений орденом "За заслуги" III ступеня.

ФЕДОРЕНКО Олександра Михайлівна – 70-річчя. Народилася 4 грудня 1941 року в селі Піски Бобрівцького району. Пропрацювала бухгалтером на заводі "Хімволокно" та Київському радіозаводі. Нині – на пенсії. Ветеран праці.

ДИВАК Микола Омелянович – 70-річчя. Народився 19 грудня 1941 року в селі Осовець Бобрівцького району. Вчителював в середній київській школі. Потім заснував приватне підприємство "Агротехінформ" і став головним редактором і засновником журналу "Новини агротехніки". Член Спілки журналістів України. Депутат Броварської районної ради.

КОВАЛЕЦЬ Яків Феофанович – 65-річчя. Народився 20 грудня 1946 року в смт. Талалаївка. Викладав українську мову та літературу в Бобрівській середній школі, працював у Талалаївській районній газеті та обласній газеті "Гарт". Нині – редактор відділу суспільно-політичного життя газети "Чернігівські відомості".

Видав книги "Поетичний портрет краю" та "Історія месницького руху". Лауреат премій ім. Олексія Десняка, ім. Василя Еллана-Блакитного. Член Національної спілки журналістів України.

СОТНІК Анатолій Матвійович – 60-річчя. Народився 1 грудня 1951 року в селі Володимирівка Городнянського району. Головний бухгалтер телекомпанії ICTV.

ЗГЕРСЬКИЙ Анатолій Миколайович – 60-річчя. Народився 2 грудня 1951 року в селі Бурімка Ічнянського району. Працював провідним спеціалістом прес-служби Київської міської держадміністрації. Був доцентом кафедри зовнішньої політики та міжнародного права. Нині – на пенсії.

ЯСТРЕМСЬКА Валентина Іванівна – 60-річчя. Народилася 3 грудня 1951 року в місті Остер Козелецького району. Домогосподарка.

САВЧЕНКО Федір Олексійович – 60-річчя. Народився 5 грудня 1951 року в селі Окунінці Козелецького району. Служив в податковій міліції Державної податкової адміністрації України на посадах начальника чергової частини, начальника штабу управління податкової міліції Київської області. Нині – на пенсії.

Член міжнародної поліцейської автомобільної корпорації, ліквідатор наслідків аварії на ЧАЕС.

ВАСИЛЕНКО Наталія Сергіївна – 60-річчя. Народилася 7 грудня 1951 року в селі Мала Дівця Прилуцького району. Працювала викладачем математики Чернігівського педагогічного інституту. Нині – на пенсії.

БАБУШКІН Анатолій Семенович – 60-річчя. Народився 12 грудня 1951 року в місті Рига (батько та весь рід із Щорса). Працював інженером авіаційного полку винищувачів-бомбардувальників у військовій розвідці. Був заступником начальника управління зовнішніх економічних зв'язків в Державному комітеті рибного господарства, заступником начальника служби безпеки акціонерного банку "Алонж", виконавчим директором ЗАТ "Київ-Код". Впроваджує українсько-німецький інвестиційний проект побудови Київського науково-клінічного медичного центру (лікування в сфері онкології, нейрохірургії, реабілітації тощо) в Ірпені разом із відомим професором нейрохірургії Володимиром Розуменком. Нині – директор Київського науково-клінічного медичного центру. Помічник депутата Київської обласної ради.

Нагороджений орденом Червоної Зірки, орденом Христа Спасителя I та II ступенів, медалями.

МАЗКО Євген Андрійович – 60-річчя. Народився 20 грудня 1951 року в Чернігові. Був інженером-технологом заводу "Радіовимірювач", інженером з охорони праці Київського центрального універмагу. Нині працює сантехніком в Київському центральному універмазі. Учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС.

ЗАЯЦЬ Ніна Михайлівна – 60-річчя. Народилася 20 грудня 1951 року в селі Грем'яч Новгород-Сіверського району. Соціальний працівник II категорії в соцзабезі. Нині – на пенсії.

ЖИЖКУН Володимир Олексійович – 60-річчя. Народився 24 грудня 1951 року в селі Червоне Коропського району. З 1973 р. працює в "Київметробуді". Нині – голова об'єднаного профспілкового комітету. Член Президії дорпрофсору Південно-Західної залізниці. Заслужений будівельник України.

ГОЛИЦЯ Михайло Миколайович – 60-річчя. Народився 29 грудня 1951 року в селі Плиски Борзнянського району. Працював начальником Головного управління житлового забезпечення міськдержадміністрації, заступником голови КМДА – начальником Головного управління житлового забезпечення.

Нині голова правління – президент акціонерного товариства холдингової компанії "Київміськбуд".

Заслужений юрист України. Нагороджений орденом "За заслуги" II і III ступенів, Почесною грамотою Кабінету Міністрів України, Почесною грамотою Верховної Ради України.

Почесний президент футбольного клубу "Єдність" (Плиски).

ПАРАНЬКО (БУРДІЙ) Надія Петрівна – 55-річчя. Народилася 16 грудня 1956 року в селі Перелюб Корюківського району. Інженер з проектування цифрових систем зв'язку АТС у ЗАТ "Київська цифрова телефонна компанія".

ЛЕМІШКО Ніна Іванівна – 55-річчя. Народилася 31 грудня 1956 року в Чернігові. Працювала режисером у відділі спецзаходів "Укрконцерту" та у ДП "Україна мистецька". Нині директор-розпорядник ансамблю пісні і танцю Збройних Сил України.

Заслужений працівник культури. Член Асоціації естрадних діячів України.

Дорогі земляки!

Рада товариства "Чернігівське земляцтво" сердечно вітає вас із ювілеєм і зичить усім нев'яучого здоров'я, великих успіхів у житті, оптимізму, сімейного щастя, невтомного добротворства в ім'я рідної землі.

Орган поетичної Чернігівщини

Всі наші життєві шляхи-дороги починаються з отчого порогу. Куди б вони нас не вели, у нашій генетичній пам'яті назавжди закарбовується місце, де ми вперше ступили від сінешніх дверей на рідну землю, зірвали кілька ягід калини чи горобини.

Не дивно, що вихованці поетичної Чернігівщини газету свого земляцтва назвали "Отчий поріг".

Читає з інтересом знайомиться з розповідями про історію своєї "малі батьківщини", людей, котрі вписали сторінки в її історію, міркуваннями авторів щодо проблем минулого і сьогодення.

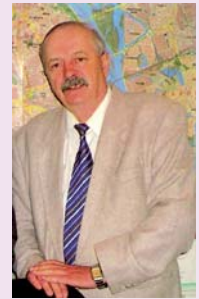
Матеріали газети надзвичайно цікаві для її читачів – виходжу з того, що видання, попри всі труднощі, з'являється у світ, знаходить своїх авторів і прихильників. Сьогодні, мені здається, це

єдина газета серед усіх земляцтв, яка, розпочавши вихід, виходить і до цієї пори.

Успіхів і наснаги на багатобогаті літ усім вам, творцям газети, її авторам і шанувальникам!

Ігор ЛУБЧЕНКО,
голова Національної спілки Журналістів України

Моя найулюбленіша газета

Я працював у багатьох засобах масової інформації від худих малотиражок до кольорових часописів державного рівня, тож добре знаю вагомість друкованого слова і ціну нелегкої журналістської праці. І як би тяжко не було, кожна з газет нині згадується як перше кохання...

Останнім часом я знову закохався в газету. Особливо відчуваю це, коли з хвилюванням відкриваю поштову скриньку і серед газет і рекламних листівок із радісним передчуттям шукаю очима рідний "Отчий поріг", який став для мене найулюбленішою газетою.

Бо тільки на шпальтах земляцького часопису я можу зустрітися з нашими чарівними дівчатами Танею Літошко, Валею Пархоменко і Олею Мисник, побувати на Ніжинському ярмарку, біля овіяних легендами Антонієвих печер у Любечі. Тільки "Отчий поріг" може донести до серця синівський біль сосницького літописця Олексія Ореховича про болючу долю нашого великого земляка Олександра Довженка. А чи можна уявити "Отчий поріг"

без цікавих архівних пошуків Віктора Черненка про невідомих героїв партизанської боротьби у лісах Новосівщини. А згадайте дотепні ювілейні присвяти друзям незабутнього Бориса Іваненка. Це вже історія... Славна історія Чернігівського земляцтва і "Отчого порогу", які навечно закарбувалися у нашій долі. Бо кожна газета-публікація наповнює душу животворною енергією, вона як ковток джерельної води, як місточок, що з'єднує наші серця з рідною Чернігівщиною.

"Отчому порогу" – 10 років. Це не так багато у часовому вимірі. Але зважмо на те, що наш унікальний часопис, напевно, єдиний у світі, який видається без державної підтримки, тільки за рахунок передплати та

Передусім духовність

Україна перебуває не кращі часи державного становлення. Тривають безкінечні політичні поєдинки, переподіл усіх матеріальних цінностей, надбаних народом впродовж десятиліть. У цьому процесі особливо важить здорове інформаційне поле, яке має формувати національну свідомість громадян України. І не останню роль – друковані засоби. Вони, на жаль, у більшості або невисокого в сенсі духовного стибу, або партійно заангажовані. На щастя, газета "Отчий поріг" виконує свою патріотичну місію, ґрунтуючись як на історичних первеннях Сіверського краю, так і на добрих справах сучасників. Як ніде більше, на її сторінках можна прочитати цікавий нарис про кращих вихідців із Чернігівщини, що волею долі опинилися в Києві і не загубилися в різнолікому середовищі. А скільки корисного для духовного збагачення мож-

на зачерпнути із краєзнавчих розвідок, з літературних та мистецьких матеріалів часопису! Шкода тільки, що інші земляцтва досі не спромоглися видавати подібне.

От уже й справді – десятиліття промайнуло, як один день. Здається, ще учора ми вітали чернігівців з виходом першого числа газети. А вже віншуємо її з десятиліттям наполегливих пошуків творчого обличчя, стильових напрямків, нових тем. І усвідомлюємо, що понад сто випусків часопису – то справжній літопис життя Сіверщини і сіверян, овіяний високою духовністю. Тож од серця зичимо колективу редакції та редколегії, усім активним дописувачам нових творчих здобутків в ім'я рідної України!

Борис ОЛІЙНИК,
голова Українського фонду культури

коштів земляцької громади. Важливо і те, що наша газета не заполітизована, вона не обслуговує олігархів і партійних босів. Бо ще в Кодексі честі товариства ми записали про святий закон – вірно і чесно служити розбудові Сіверського краю, духовному розквіту Чернігівщини.

А ще нам пощастило, що невеликий, дуже мобільний колектив редакції "Отчого порогу" очолює талановитий і невтомний Леонід Горlach. Його творча енергія, високий авторитет і уміння увіковічити яскраву мить історії Чернігівського земляцтва дають надію, що наш часопис і надалі буде найулюбленішою газетою всіх членів товариства. Хочеться вірити, що попереду в "Отчому порогу" багато творчих звершень, цікавих зустрічей і добрих справ на благо України і рідної Чернігівської землі.

Петро МЕДВІДЬ,
заслужений журналіст України,
лауреат премії ім. М.Коцюбинського,
полковник у відставці

Земляцька рада

У Міжнародному виставковому центрі після літньої п'єрви відбулося засідання Ради Товариства "Чернігівське земляцтво" у м. Києві, на яке прибули майже всі керівники чи їх заступники районних відділень. Збори відкрив голова Ради Віктор Ткаченко, який привітав всіх присутніх і запропонував всім приступити до роботи та розглянути основні питання порядку денного.

Основним на порядку денному стояло питання щодо підготовки та проведення щорічних загальноземляцьких зборів. Для земляцтва цей захід буде дещо незвичним, оскільки він проводиться в іншому, ніж в усі попередні роки, приміщенні. Дискусивним було питання і щодо дати проведення заходу. Після ґрунтовного обговорення дійшли згоди, що найбільш зручним для земляків буде 10 лютого 2012 року, п'ятниця. Дані відповідні доручення керівникам відділень підготувати інформаційний довідник про благодійні справи впродовж поточного року та оновити інформаційні стенди про склад та діяльність відділень.

Йшлося і про проведення Конференції як вищого керівного органу товариства. Визначили дату її проведення – 27 січня 2012 року та норму представництва від відділень – 3 делегати, а також раду земляцтва у повному складі. Віктор Ткаченко наголосив на необхідності проведення звітних зборів відділень та обрання делегатів на Конференцію.

Далі головуючий запропонував проголосувати за рішення зборів Бахмацького відділення щодо обрання Анатолія Івановича Собори головою відділення. Всі одногослосно підтримали новообраного голову та привітали Анатолія Івановича з почесною місією у земляцтві. Наступним було питання щодо кандидатури нового голови відділення ветеранів Великої Вітчизняної війни та учасників бойових дій на території інших держав і тих, що брали участь у миротворчих операціях ООН. У зв'язку із недавньою смертю колишнього голови ветеранського відділення Миколи Купченка було запропоновано кандидатуру Сергія Кудіна, представника молодого покоління ветеранів, оскільки члени земляцтва – учасники Другої світової війни за станом здоров'я та віку не можуть активно виконувати обов'язки керівника таким важливим формуванням у земляцтві, як ветеранське. Члени Ради схвально поставились до цієї пропозиції. Сергій Кудін розповів присутнім про себе та своє бойове життя і запевнив земляків, що в разі його обрання буде добросовісно служити і на цій ниві.

Після цього на порядку денному стояло питання, присвячене ювілею земляцького часопису "Отчий поріг". Головний редактор га-

зети Леонід Горлач розповів зібранню про стан підготовки до ювілею, що відбудеться 16 грудня 2011 року. В даний час редакція газети працює над ювілейним числом "Отчого порогу", де мають розміститись численні привітання від відомих журналістів, творчих спілок, знаних в Україні людей. Щодо святкування ювілею, Леонід Горлач запропонував на ювілейне зібрання редакційної ради запросити журналістів і просто дописувачів, редакторів газет Чернігівської області, керівників органів влади і місцевого самоврядування Чернігівщини. У свою чергу голова Ради Віктор Ткаченко вніс свою пропозицію і запропонував провести урочистості за участю всіх членів земляцької Ради і представників журналістських кіл і владних структур Києва, а також гостей з інших земляцтв України. Він акцентував увагу присутніх на тому, що часопис є єдиною унікальною земляцькою газетою, своєрідним феноменом земляцького руху серед всіх земляцтв України, і, маючи вже 10-річний ювілей, заслуговує на урочисте відзначення свого народження.

Наступним було питання щодо передплати часопису "Отчий поріг" на 2012 рік. Про ситуацію із передплатою земляцького видання доповіла Тетяна Літошко, яка звернулася до керівників відділень узяти активну участь у передплаті і довести її наклад хоча б до 1000 примірників. Окрім цього, вона попросила земляків під час перебування на рідній Чернігівщині цікавитись, наскільки земляцький часопис є для них цікавим, потрібним в роботі.

Наступним було питання щодо проведення щорічних звітних зборів відділень. Т.Літошко, як виконавчий директор, звернулася до керівників організувати проведення щорічних зборів у першій половині грудня, та відповідно до Статуту надати дирекції витяги із протоколів щодо делегатів на Конференцію.

Наступним питанням порядку денного була пропозиція керівника молодіжного відділення Василя Тройни щодо проведення нового дитячого конкурсу декоративно-прикладного мистецтва "Перлини рідної Сіверщини". В.Тройна звернувся до керівників відділень провести відповідну роботу в районах Чернігівщини та посприяти районним відділам освіти в організації конкурсу. З урахуванням набутого досвіду члени Ради запропонували запросити переможців нового конкурсу та влаштувати дітям справжнє свято, яке б запам'яталось на все життя. А Микола Халимоненко вніс пропозицію зробити календар з фотографіями робіт переможців, оздобити його віршами переможців попереднього конкурсу, що зацікавить дітей і педагогів до участі у проведенні земляцтвом конкурсів.

Заключним в роботі ради було питання щодо стану сплати членських внесків у 2011 році, про організацію поїздок по Чернігівщині відділеннями, про реалізацію останнього земляцького видання "Сіверські скрижалі".

Наш кор.
Фото Леоніда РУСИЧА

Творче співробітництво продовжується

Не так давно творче співробітництво нашого земляцтва та освітян Чернігівщини увінчалось успішним завершенням масштабного конкурсу "Поетичні струмочки Сіверського краю", в якому взяли участь кілька сотень талановитих школярів. Це й наштовхнуло на думку – провести змагання серед школярів нашої малої батьківщини, наділених художнім хистом. Отже, читайте положення про дитячий конкурс і сприяйте його успішному проведенню.

ПОЛОЖЕННЯ

про проведення дитячого конкурсу декоративно-прикладного мистецтва "Перлини рідної Сіверщини".

Товариство "Чернігівське земляцтво" у м. Києві спільно з Управлінням освіти і науки Чернігівської облдержадміністрації з 1 грудня 2011 по 1 квітня 2012 року проводять дитячий конкурс декоративно-прикладного мистецтва "Перлини рідної Сіверщини".

Мета конкурсу:

- ❖ утвердження народних традицій, виховання та розвиток естетичних смаків серед учнівської молоді Чернігівщини;
- ❖ виховання любові до історичної спадщини, українських народних традицій, ремесел та самобутньої творчості;
- ❖ формування високих моральних якостей юних громадян та поваги до рідного краю;
- ❖ виявлення молодих талантів, сприяння їх подальшому розвитку.

1. Загальні положення.

1.1. Конкурс проводиться за рішенням Ради Чернігівського земляцтва та за погодженням з Управлінням освіти і науки Чернігівської облдержадміністрації.

1.2. Учасниками конкурсу можуть бути учні загальноосвітніх навчальних закладів Чернігівщини таких вікових категорій: до 10 років; 11–14 років; 15–18 років.

2. Вимоги до робіт учасників конкурсу.

2.1. На конкурс подаються виключно авторські твори.

2.2. До розгляду у конкурсі приймаються роботи за техніками виконання:

- ❖ гончарство та художня кераміка;
- ❖ художня вишивка;
- ❖ художнє різьблення по дереву;
- ❖ декоративний розпис;
- ❖ лозоплетіння;
- ❖ писанкарство;
- ❖ м'яка іграшка;
- ❖ тістопластика;
- ❖ художнє плетіння;
- ❖ витинання;
- ❖ вироби з соломи;
- ❖ аплікація;
- ❖ паперова пластика;
- ❖ бісероплетіння та інші техніки виконання.

2.3. На етикетці або зворотному боці роботи зазначаються такі дані:

- ❖ прізвище, ім'я, по-батькові автора роботи;
- ❖ дата народження;

- ❖ клас, школа;
- ❖ місто (село), район, поштова адреса, контактний номер телефона учасника.

3. Умови проведення конкурсу.

3.1. Дитячий конкурс декоративно-прикладного мистецтва "Перлини рідної Сіверщини" розпочинається з часу оголошення про його проведення в часописі Чернігівського земляцтва "Отчий поріг" та розповсюдження Положення про нього серед учнів загальноосвітніх навчальних закладів Чернігівської області.

3.2. У кожному районному відділі освіти утворюється журі конкурсу, яке здійснює відбір 3-х кращих робіт з будь-якої техніки виконання та подає їх до журі конкурсу за адресою: Київ – 02660, Броварський проспект, 15, МВЦ, павільйон 3, офіс 205, "Чернігівське земляцтво".

3.3. Роботи, подані на конкурс, розглядаються журі конкурсу та визначаються переможці у трьох вікових категоріях:

до 10 років – **I, II, III місця;**

11–14 років – **I, II, III місця;**

15–18 років – **I, II, III місця.**

3.4. Рішення журі конкурсу за результатами відбору і оцінювання робіт оголошується в земляцькому часописі "Отчий поріг".

3.5. Всі роботи, подані на конкурс, авторам не повертаються, рецензії на них не надаються.

4. Нагородження переможців.

4.1. Переможці конкурсу у визначених вікових категоріях (п. 3.3.) нагороджуються почесними грамотами, цінними подарунками, заохочувальними призами.

4.2. Почесні грамоти, цінні подарунки та призи надають організатори конкурсу за домовленістю.

4.3. Нагородження здійснити у м. Києві в офісі "Чернігівського земляцтва" в урочистій обстановці за участю членів ради, творчої молоді з молодіжного відділення, відомих земляків. На урочистості запросити педагогів-наставників та батьків дітей-переможців.

5. Журі конкурсу.

Співголови журі конкурсу – голова Товариства "Чернігівське земляцтво" у м. Києві В.В. Ткаченко та начальник Управління освіти і науки Чернігівської облдержадміністрації А.А.Заліський.

Члени журі: Н.О. Саєнко, О.А. Штепа, Г.П. Шкробель, Т.В. Сосновська, Т.А. Літошко, В.І. Тройна.

6. Конкурс вважати завершеним після вітання переможців та вручення нагород і цінних подарунків.

На крилах мистецької долі

Погожого осіннього дня у Борзні відбулося урочисте відзначення п'ятнадцятої річниці державного художньо-меморіального музею "Садиба народного художника України Олександра Саєнка". Розпочалося свято на садибі музею, де зібралися шанувальники мистецтва, гості з Чернігова і Києва, борзнянці, щоб доторкнутись до життєдайного саєнкового мистецтва, вшанувати пам'ять художника, який все життя віддав творенню величних образів його доби, а також славної історії нашого народу.

Нині мистецтво Олександра Саєнка відоме світові – Міжнародна організація ЮНЕСКО занесла його ім'я до списку видатних діячів світової культури. Пошанований митець і в Україні, його твори є окрасою 15 музейних колекцій, створеним п'ятнадцять літ тому музеєм постійно олікується обласна і місцева влада, Борзнянський осередок товариства "Чернігівське земляцтво", а також почесне коло свідомих українців – добродійників, серед яких достойна родина Проценків – Олег, Вячеслав, Тарас та Юрій, Михайло Гребеник.

Зі щирим і сердечним вітальним словом до присутніх у залі звернулася заступник голови районної держадміністрації з гуманітарних питань Людмила Василівна Косенко, в якому зазначила, що земляки з особливою шаную ставляться до мистецької спадщини митця, цінують працю музейного колективу, спрямовану на збереження й популяризацію творчості видатного українського художника Олександра Саєнка, а також запевнила у продовженні плідної співпраці з музеєм.

Директор музею Ніна Іванівна Храпач окреслила основні віхи поступу багаторічної діяльності, висловила вдячність тим, хто підтримує музей, і колективу, відданому своїй справі. Унікальний мистецький шлях Олександра Саєнка, самобутні й неперевершені здобутки художника, мистецькі традиції роду у творчості наступних

ментальних фільмів; Людмили Вікторівни Сержант – провідного наукового співробітника Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т.Рильського НАН України, кандидата мистецтвознавства; Валентини Миколаївни Кочан – вчительки, члена літературного об'єднання. Прозвучало й привітання – звернення до всіх присутніх в залі народного депутата України, голови депутатської групи "Реформи заради майбутнього" Ігоря Олександровича Рибаківа, яке зачитав Анатолій Миколайович Ладний. Вітальні листи надіслали

також художній та історичний музей Чернігова, музей Олександра Довженка в Сосниці. Книжки до колекції музею з привітаннями передали літературно-меморіальний музей-квартира П.Г.Тичини та громадська організація "Соціальний капітал".

Святова програма супроводжувалась виступами чудових виконавців української пісні – Олександра Кашперка, Олени Фесенко та Романа Кізіюна.

Йшлося на урочистостях й про розвиток музею, наступні акції, зокрема, Тетяна Літошко запропонувала проводити щорічно свята із залученням земляків, об'єднаних у Товаристві "Чернігівське земляцтво", про відкриття туристичною компанією "Унікальна Україна" маршрутів до музею, необхідність побудови на території музею виставкового залу для проведення мистецьких акцій з приміщенням для фондів, встановлення рекламних щитів на трасі Київ-Москва, видання книг: "Олександр Саєнко: Шевченкіана" та "Український килим у творчості родини Саєнків". Наголошувалося, що всі ці зусилля розширяють уявлення про масштабність постаті художника в українському і світовому контексті.

Велична місія у музею Олександра Саєнка – донести послання-звернення художника, закодовані у його творчості, майбутнім поколінням. Тож побажаймо колективу музею наснаги, нових відкриттів і звершень на цьому почесному шляху!

Ніна САЄНКО, засновник музею-садиби Олександра Саєнка, заслужений діяч мистецтв України

Колективу редакції газети "Отчий поріг"

Шановні друзі!

Прийміть найщиріші вітання від Національної спілки краєзнавців України з нагоди 10-річного ювілею!

Самовіддана праця вашого колективу, яка ґрунтується на кращих традиціях вітчизняної преси, означена вагомими набутками в духовному житті українського суспільства та громади Чернігівщини.

Ваше подвижництво у справі популяризації історії і культури Сіверського краю викликає заслужену повагу і авторитет не лише серед членів Чернігівського земляцтва, але й серед всього краєзнавчого загалу України.

Чернігівська земля багата на видатних і талановитих дослідників рідного краю, серед яких член вашої редколегії, активіст чернігівського земляцтва, лауреат премії імені Д.Яворницького Національної спілки краєзнавців України Василь Устименко – славний літописець своєї "малої батьківщини".

Нам особливо близьке те, що "Отчий поріг" гуртує довкола себе натхненних краєзнавців, котрим небайдужа історія свого краю, публікації вашого колективу є неocenним внеском в українське краєзнавство.

Сердечно зичимо творчому колективу наснаги, оптимізму і нових успіхів у творенні сучасної історії українського народу.

Президія Правління Національної спілки краєзнавців України

Згадую, як молодими у рейментарівських лісах збирали гриби, а то, як він повертається з риболовлі, косить траву біля нашої хати у Величківці, ремонтує дах, бавиться з маленьким сином, а коли дочекалися онуків – тішитися ними. Тепер ось перша правнучка народилася, Ганнуся, але дідусь її вже не побачив. Заходжу нині у свою київську квартиру, а там усе нагадає про господаря. На численних фотографіях Віталій Григорович у ролях з вистав і фільмів, на інших з батьками, зі мною, з сином, онуками, родичам і друзями. Часом присідаю біля вікна і згадую роки спільного життя, а їх у шлюбі було більше 47, а до того я три роки чекала судженого з армії...

Познайомилися ми з Віталієм у далекому 1954 році. Приїхала на роботу в Холминську середню школу. Працювала піонервожатою, вела уроки музики і співів, керувала шкільним хором. Відразу вимітила поглядом серед співаків високого красивого юнака із Рейментарівки. Одного разу після заняття він простягнув мені листа, в якому написав, що полюбив мене. Ясна річ, я порадила школяреві вчитися, служити в армії, а вже потім забивати собі голову дурницями. Так і сталося, Віталій відслужив після школи три роки в армії, але коли повернувся з неї, не забув відразу ж навідатися до мене. Так і продовжилося наше сердечне єднання, котре стало моєю долею...

Чи легко жити з творчою людиною, коли у тебе крижана душа? Як на мене, про повноцінне життя не може бути і мови. А що значить театральне середовище, де кожен актор самодостатня особа, де панує світ великих емоцій не лише на кону, а й у реальному житті. Та мені завжди були дорогими його крилаті руки, якась чоловіча ніжність у стосунках, неповторний за тембром голос, який упродовж десятиліть чарував тисячі шанувальників театру й кіно. Не хочу підміняти театральних критиків у судженнях про його талант, але все таки скажу: мій Віталій недаремно став народним артистом України, зіграв багато десятків ролей на сценах провідних театрів України та в кіно. Так сталося, що доки він навчався в Київському театральному інституті, я вчителювала на рідній Чернігівщині. Та, здається, не було таких вихідних, в які б він не прилітав до нас у корюківські ліси, які шуміли йому неповторно і знакомито. Особливо після того, як у нас народився син Юрчик. Навчання звело його з таким, скажімо, неповторним актором, як Іван Миколайчук, а керував його курсом відомий професор Михайло Полієвткович Верхадський. Мабуть, він був по-справжньому талановитим, оскільки в 1963 році після закінчення навчання отримав призначення до престижного Львівського драмтеатру імені Марії Заньковецької. Нарешті туди за ним рушила і я. Пам'ятаю свої враження від зустрічі з величним Львовом. Колектив славнозвісного театру прийняв Віталія і ще кількох молодих акторів сердечно. Нас поселили в кімнаті за сценою. Віталія зразу зайняли в репертуарі. З часом ми одержали квартиру, ще іншу. Ширилося коло друзів. Назву хоча б Анатолія Горчинського. Віталій багато працював і на

телебаченні, і зіграв десятки ролей: Часник у "Степах України", Протасов у "Дітях сонця", Нагульнов у "Піднятій ціліні", Воронцов у "Прапороносцях", генерал Карбишев у "Коли мертві оживають" і ще багато інших. У Львові Віталій отримав звання заслуженого артиста України.

Та як би не було добре у столиці Галицької України, нам все таки часто-густо снилися рідні чернігівські ліси і луки. Адже чуття малої батьківщини наповнює душу кожної людини, котра не байдужа до роду-родини, до тих стежок, які протоптав босими ногами, ледве побачивши вперше і сонце, і зорі. І ось у 1978 році Сергія Данченка запрошують до Києва на посаду головного режисера театру імені Івана

Франка. Тоді він і взяв із собою Богдана Ступку і мого Віталія. Так ми і перебралися знову ближче до рідної Чернігівщини, так і розпочався другий етап творчості Розстального. У Києві першою виставою, в якій роль Федора зіграв мій Віталій, була п'єса "Дикий ангел" О. Коломійця. Згодом була гра в "Украденому щасті" І. Франка, "Енеїді" І. Котляревського, "Майстрі" Маргарити" М.Булгакова та інші. Його практично не можна було бачити без роботи, в актора знаходилися

Його любила Україна

Ось уже і шість років минуло відтоді, як мій дорогий чоловік, а для народу справжній актор Віталій Розстальний, пішов за межу. А я й досі не вірю, що його немає.

сили і для театральної сцени, і для плідної роботи на радіо, де він практично щоденно озвучував як не вірші класиків української літератури, так філософські твори та історичні дослідження Михайла Грушевського, Івана Огієнка, Володимира Антоновича. А яку неповторну роль у формуванні національної культури відіграв у ті часи радіожурнал "Слово", в якому своїм неповторним голосом Віталій Григорович навчав мільйони слухачів чистоті мовлення. Саме в ті роки його запросили до Рима озвучити фонокасети циклу "Вервиці". Тоді ж він мав зустріч і розмову з Папою Іоанном-Павлом II і одержав його благословення.

Помітне місце зайняв він і в сучасному кіно. Ми, було, жартували, що на екрані Віталій втілює мрію свого батька бачити сина військовим, бо сам батько, Григорій Кіндратович, був кадровим військовим. Пройшов війну, був поранений. До рідного села повернувся тільки в 1947 році в чині майора. Його статура, вольовий голос, орлиний погляд та любов до військової справи допомогли блискуче зіграти ролі командира танкової бригади генерала Славути у фільмі "На київському напрямі", у "Битві за Москву" та шести-серійному телефільмі "Війна" – маршала Тимошенка. Були значні ролі і в інших фільмах, які творилися тоді в Україні. Словом, як на мене, Віталій зумів зреалізувати себе у творчості, залишивши незгладимий слід у нашій культурі.

Такий же слід залишив він і в моїй душі, і в душах близьких йому рідних та друзів. І хоча нині йому було б усього 75, вірю, що перед його творчим здобутком безсилі і роки, і десятиліття. Бо його любила і любить Україна.

Ніна РОЗСТАЛЬНА,
дружина

Отчий поріг споконвічний, як сама історія цивілізації людства. У нашому ж Придесенні поріг – як прихисток чогось, як захисний рубіж. І в кожній нашій хаті є пороги, які щоденно ми багато разів переступаємо. До порога ми добрих гостей проводжаємо, а не друзів і на поріг не пускаємо. Для людини поріг батьківської хати – то певний рубіж, через який переступають

діти, що дорослішають, виростають і йдуть у самостійне життя. Але цей поріг незабутній. Він – невід'ємна частина свідомості кожного, хто його переступив. Він постійно кличе нас до отчого дому.

Отчий поріг нашого дому

Дуже символічно, що часопис нашого земляцтва носить образне найменування "Отчий поріг". Воно цілком відповідає природі, сутності функціонування і діяльності Чернігівського земляцтва в столиці України.

І в тому, що зараз земляцтво Сіверщини найпотужніше, найбільш організоване серед інших, а робота його системна і змістовна, велика заслуга і "Отчого порогу". Ми є свідками того, як газета входила в життя товариства, шукала своє місце в діяльності громади і вдосконалювалась. Принагідно згадаю, що біля витоків нашої газети стояв високої проби журналіст, глибоко ерудований фахівець із прекрасними людськими якостями, наш незабутній Борис Васильович Іваненко.

І нині це чудовий часопис великої сім'ї вихідців із Придесення. Публікації його багатопланові. Це – і історія краю та видатні постаті його, і сучасне життя, і долі людські, і цікаві художні замальовки та відкриття, і багато, багато іншого.

Представники старших поколінь пам'ятають, що колись майже кожен трудовий колектив випускав стіннівку і там було гасло, що газета не тільки колективний пропагандист і агітатор, а й колективний організатор. Стосовно "Отчого порогу" слід ще додати, що видання здійснює велику соціальну функцію – воно об'єднує покоління, передає досвід старших, набуті традиції молодшим громадянам нашого товариства. Життя, історія продовжуються.

Всяку добру справу творять люди. І кожен свіжий номер "Отчого порогу" – то плоди роботи невеликого дружного колективу його редакції на чолі з талановитим поетом, журналістом і просто чудовою людиною Леонідом Горлачем.

Працівники редакції газети творчо працюють над кожним її номером і вдосконалюють видання. Нині дизайн газети приємний, привабливий, а виклад публікацій інтригуючий. Тому, що наше земляцтво має таку газету, ми завдячуємо глибокошановному її шеф-редактору Віктору Вікторовичу Ткаченку – талановитому керівнику великого масштабу і прекрасної душі людини.

Вітаючи з десятиліттям рідний "Отчий поріг", щиро зичу кожному члену колективу редакції міцного здоров'я, родинного благополуччя, нових творчих удач і гострого пера.

З глибокою повагою і шаную постійний підписувач, дописувач і читач

Володимир ЖЕЛІБА,
Надзвичайний і Повноважний
посол України

Енциклопедія нашого життя

Для історії 10 років – це мить, а для нашого "Отчого порогу", коли взяти до уваги справді нелегкий час – це великий період. Шановна газета стабільно розповідала про життя вихідців з дорогої всім нам Чернігівщини, про життя земляцтва, не встриючи в будь-які політичні двобої.

Скільки нового кожний дізнався про наших видатних земляків, які прославили Чернігівщину на весь світ, скільки було відкрито нових, часом забутих, імен наших земляків!

Великому успіху газети сприяє те, що газету творить справді дружний високопрофесійний колектив, який опирається на талант членів редколегії та багатьох дописувачів.

Тільки подумати – вже виходить 120 число газети! А за кожним номером стоїть велика праця. Мені доводилось друкуватись в багатьох газетах, але я радий і від того, що друкую свої матеріали на сторінках "Отчого порогу".

Французький письменник і льотчик Антуан де Сент-Екзюпері сказав: "Найбільша розкіш – це розкіш людського спілкування".

Белінський назвав роман Пушкіна "Євгеній Онегін" енциклопедією російського життя. На мій погляд, "Отчий поріг" є такою ж енциклопедією життя Чернігівського земляцтва, хоча й усі чернігівці мають щасливу розкіш спілкування через свою газету. Я з нетерпінням чекаю її кожне наступне число. Не завжди вдається зразу прочитати всю газету, але пізніше я її обов'язково прочитую. Часто перечитую те, що дороге моєму серцю.

В мене зберігаються всі номери газети за всі 10 років. Отримував велике задоволення від "Вибриків Пегаса" незабутнього Бориса Іваненка, який вміло його гнуздав. І мене Борис Васильович увічнив в зв'язку з 65-річчям.

Достойно прийняв естафету від Іваненка Петро Медвідь і частував медом своїх земляків.

Тож хай буде таким же нелегким, але сповненим натхнення і наступне десятиріччя для нашої газети!

Микола БУКАТИЙ,
журналіст

Вклоняємось Шевченковій

Підготовку до 200-річчя від дня народження видатного сина українського народу Тараса Григоровича Шевченка ознаменовано вшануванням його батьків: матері – Катерини Якимівни Шевченко (Бойко) та батька – Григорія Івановича Шевченка, які подарували світові генія і пророка української нації – сина Тараса. А перед тим тривала колітка робота в Асоціації земляцтв України. Цього разу генератором акції стала член Правління міжнародної громадської організації "Земляцтво Придніпров'я" поетеса Зоя Ружин.

р о д и н і

директор Чернігівського земляцтва Т.А.Літошко, головою оргкомітету З.В.Ружин.

Саме із с. Керелівка зробив свої перші кроки у буремне життя Т.Г.Шевченко. Тут делегацію киян зустрів голова Шевченківської сільської ради М.П.Падзіна з членами активу села та працівниками Національного заповідника "Батьківщина Тараса Шевченка". На мітингу пам'яті лунали слова про життєвий подвиг, який здійснила мати, подарувавши Україні і світові генія і пророка українського народу – сина Тараса. Після виступів пролунала пісня у виконанні ансамблю "Молодички" під керівництвом Ганни Маковської з Волинського земляцтва. Директор заповідника О.М.Комаренко оголосила хвилину мовчання. А далі знову лунали задушевні слова члена Закарпатського земляцтва Миколи Бідзілі, члена громадської організації "Наш дім – Шевченків край" Олексія Короля, патріота-подвижника Олександра Канівця, члена активу Всеукраїнського благодійного фонду "Україна – Свята Родина" Ольги Фесак. Керівник делегації Тетяна Літошко передала красень – коровай директору музею Олександрові Комаренку, з рук якого всі присутні відломали по шматочку запашного хліба.

Кієвград та особисто секретар Кієвградки Галина Федорівна Герега допомогли реалізувати ініціативу Асоціації земляцтв під керівництвом її голови Віктора Вікторовича Ткаченка, представників Міжрегіонального професійного училища зв'язку м. Києва під керівництвом Василя Сергійовича Петровича та голови Шевченківської сільської ради Звенигородського району Михайла Петровича Падзіни. Їх проект гаряче підтримали, увійшовши до складу делегації киян, представники різних організацій: курсанти ліцею ім. Івана Богуня під командуванням Данила Володимировича Романенка, національної Ради жінок України – голова Тетяна Вікторівна Кондратюк, громадської організації "Наш дім – Шевченків край" – голова Василь Миколайович Фурман, Міжнародної громадської організації козацтва України – гетьман Анатолій Васильович Попович, Всеукраїнського товариства "Просвіта" ім. Тараса Шевченка – голова Павло Михайлович Мовчан, Союзу громадських організацій "Велика Рада" – голова Сергій Миколайович Орехов, Національної капели бандуристів України ім. Г.Майбороди, очолюваної Віктором Петровичем Скоромним, нащадки родоводу Тараса Григоровича Шевченка – родина Сергія Івановича Зацаринного.

Керівником делегації була виконавчий

Національний музей сердечно розкрив двері перед відвідувачами. Експозиції зазирали в кожну душу своєю історичною правдою. Змістовно, доступно і щиро лунала розповідь екскурсовода. На завершення екскурсії нащадок роду Тараса Шевченка, митець-кераміст Сергій Зацаринний, який прибув на урочистості разом із родиною, кожному із присутніх подару-

вав ікону святого Тарасія, що, без сумніву, цінний подарунок, оберіг всім тим, хто шанує безсмертну велич видатного Українця. І знову слово, і знову пісня... Але на учасників уже чекав білосніжний красень – автобус від Кієвради, за кермом якого високопрофесійний водій М.П.Бондар. Біля сільського Будинку культури нас зустрічали громадою жителі Шевченкового.

У сільському Будинку культури готували силами мистецьких колективів концертну програму, побудовану на творчому драгоцінному поетеси Зої Ружин, музиці українських композиторів. Розпочав урочистості по вшануванню родини Шевченків голова села, оголосивши учасників заходу. Він же запросив на сцену З.В.Ружин і вручив їй грамоту, привітав поетесу з обранням її Почесним громадянином села Шевченкове. У відповідь З.В.Ружин заповнила ліцею імені Івана Богуня. Хотілося б, щоб ця перша картина, подарована селу, примножилася іншими цінними мистецькими подарунками від всіх шанувальників творчого спадку Т.Г.Шевченка, щоб до 200-річчя від дня його народження в селі було збудовано виставковий зал, в експозиції якого було б виставлено багато творчих шедеврів українських та зарубіжних митців.

Керівник делегації Т.А.Літошко подарувала гарний образ Богородиці. З великим успіхом пройшов концерт "Україна є, Україна буде". А потім Тетяна Літошко запросила всіх взяти участь в мітингу пам'яті біля могили батька Кобзаря – Григорія Шевченка.

А в ідальні школи на членів делегації чекала смачна вечеря.

Задоволені від змістовної поїздки з піснями і гарним настроєм делегація киян поверталася до Києва.

Тамара УСТИЧ

Єднаймося довокола "Отчого порогу"

Спочатку було слово. "Слово о полку Ігоревім". Пісенне слово нашого славетного земляка про доблесть сіверян. А сьогодні землякам "славу рокотуху" вже наш ювіляр – "Отчий поріг".

Сурми сурмлять у Новгороді, дзвони дзвенять у Чернігові! Луна лине над Дніпром і Десною, Сновом і Сеймом. Піняться хмільним медом срібні чари та кришталеві кубки. Во славу ювіляра!

Якби Тарас Шевченко, Микола Гоголь, Леонід Глібов, Михайло Коцюбинський, Олександр Довженко, Павло Тичина, які прославили любу їм Чернігівщину, були нашими сучасниками, вони неодмінно були б на нашому святі і, мабуть, не відмовились би увійти до складу редколегії "Отчого порогу". А її головний редактор Леонід Горlach знайшов би з ними спільну мову.

Коли ностальгічно щемить серце, скажімо, за Прилуками, Ріпками чи Городнею, а поїхати туди, хоч і недалеко, та нема часу або здоров'я, Прилуки, Ріпки чи Городню прийдуть до вас самі разом з черговим номером "Отчого порогу".

Не забуде газета привітати земляків з днем народження, святом, визначною подією. Вона ж покличе вас на щорічне зібрання друзів-земляків у Києві. Де потім вони розбредуться по куренях, щоб у вужчому колі повідати один одному про наболіле, згадати разом про сомів, яких ловили колись у Десні, про чарівні помилки молодості та густі чуби на тому місці, де вже нічого нема...

Сіверяни здавна мають потребу гуртуватись. У них історично збереглись державотворчі гени – з тих пір, коли в наших краях існували славні Чернігівське та Новгород-Сіверське князівства. А чернігівсько-сіверські князі змогли не раз і Київський "златий стіл поблюсти".

Хоч земляцтво і не партія, та хоч сьогодні могло б, у разі потреби, запропонувати державі свої випробувані кадри на всі найвищі державні посади зразу. Бо ж лише нашим землякам удавалось по двічі займати найвищі посади у законодавчій та виконавчій гілках влади: Леоніду Кучмі – Президенту, Віталію Масолу – Прем'єр-міністра, Івану Плющу – спікера Верховної Ради. У судовій гілці влади теж успішними очільниками були земляки: у Конституційному суді – Микола Селівон, у Верховному – Віталій Бойко, у Вищому господарському – Сергій Демченко.

А ще в резерві ціла низка колишніх керівників міністерств і відомств, послів у зарубіжних країнах, генералів.

М.Гоголь казав, що "немає уз святіших, ніж товариство". То ж єднаймося!

Якби об'єднавча ідея Любецького з'їзду князів Київської Русі спрацювала, хто зна, може, столицю держави колись став би Любеч. У нім тоді було б наше земляцтво. А свій "Отчий поріг" довелося би випускати уже киянам. Та це все лише мрії...

Тож щасливого довогліття нашому славному "Отчому порогу"!

Валерій ДЕМЧЕНКО,
заслужений журналіст України

Житомиряни з вами!

Газеті "Отчий поріг", засновником якої є Чернігівське земляцтво, 25 листопада цього року виповнюється 10 років.

Міжнародна громадська організація "Земляцтво житомирян" щиро вітає засновників та творчий колектив редакції газети з цим ювілеєм.

На сторінках вашої газети завжди можна знайти змістовні статті та матеріали, в яких популяризуються любов до рідного краю, своєї Батьківщини, почуття патріотизму, синівського обов'язку нинішніх і прийдешніх поколінь.

З цієї нагоди вітаємо вас і бажаємо подальших творчих успіхів у справі національної свідомості та виховання молоді на благо нашої незалежної держави – України.

Анатолій БАЧИНСЬКИЙ,
перший віце-президент

Дорогі друзі!

Вам вже десять років.

Хтось, може, скаже, що це не так і багато. Але вистояти в період економічної і духовної кризи, залишаючись стільки часу в полі зору, для видання зовсім не просто. При тому, що газета не просто існувала, вона стала улюбленою серед тих, хто не байдужий до свого отчого порогу, до славної Чернігівщини. Бо саме завдяки часопису ми дізнаємось про благодійні справи земляцтва, перегортаємо сторінки життя людей, які примножують славу рідного краю, розкриваємо невідомі для себе періоди історичного минулого Сіверщини. В газеті досить часто друкуються достойні поетичні твори, які оспівують живописну красу Полісся.

Тож кожного разу, перечитуючи черговий номер "Отчого порога", мимоволі поринаєш в думках на свою малу, але таку велику для кожного з нас, батьківщину. Спасибі вам за це.

Приємно відзначити також, що видання пропонує читачам досить цікаві матеріали патріотичного минулого, розповідаючи, зокрема, про воїнів-афганців, про подвиги земляків, які здобули для нас Велику Перемогу 1945 року. Бо без минулого – немає майбутнього.

Звичайно ж, в тому, що "Отчий поріг" посідає одне з найдостойніших місць серед періодики

сьогодення, а я в цьому абсолютно переконаний, неабияка заслуга невеличкого колективу людей, відданих своїй справі. Тож найкращі привітання: шеф-редактору Віктору Ткаченку, головному редактору Леоніду Горlachу, а також всій редакційній раді газети. Творчого натхнення вам, невичерпної наснаги і благополуччя ще на багато десятиліть. Так тримати!

І тільки одне-єдине побажання: щоб у недалекому майбутньому улюблена газета земляків виходила хоча б двічі на місяць. Зрозуміло, що це залежить від багатьох складових, але так би цього хотілося.

Сергій ПАНКРАТЬЄВ,
журналіст

Черговий успіх у Китаї!

У період з 8 по 20 вересня цього року з великим успіхом пройшла персональна виставка нашого земляка Віктора Ковтуна в місті Ханчжоу (Китайська Народна Республіка) в рамках Експо 2011: "Культура і нове мислення в сучасних інноваційних технологіях". На цій виставці були присутні почесні гості з Нью-Йорка, Японії, Парижа, Китаю та інших країн. Через полотна Віктора Ковтуна шанувальники мистецтва змогли познайомитися ближче з українським малярством та нашою культурою.

Допомогу в організації та проведенні даного заходу надало Коропське відділення на чолі з його керівником Анатолієм Карацюбою. За попередньою домовленістю планується провести наступну персональну виставку нашого славетного земляка, майстра пензля В. Ковтуна в Пекіні восени 2012 року.

Сергій КОВТУН

Жити для людей

За літами, як за горами, ховаються різні події, котрі й складають людське життя. Більшість із них малопомітні, рядові, але й без них не зітчеш барвисту полотнину минулого. Але кожна людина, як і Володимир Олексійович Жижкун, про якого нині мова, все ж таки опирається в роздумах на ті події, котрі стали поворотними, базовими в особистій біографії, а відтак і в літописі рідного народу, бо, за великим рахунком, історія людства складається з історій окремих людей. Одні бо, за великим рахунком, історія людства складається з історій окремих людей. Одні займають у ній особливе місце, інші посідають скромніший щабель, а декому так і не судиться засвітитися на безмежному небі пам'яті. Все залежить від того, як сама людина зуміє реалізувати свій генетичний потенціал, буде злітати високо в небеса й дарувати світові пісні чи сплїт кротом рити нори в землі, думаючи тільки про себе.

Володимир Жижкун, мабуть, за всі свої 60 років жодного разу не ховався від людей. Він просто не здатен таїтися в собі. Поспілкуйтеся з ним бодай годину – і стане зрозумілим: цей невисокий на зріст кремезний чоловік, щедрий на слово та приязну усмішку, просить народжений жити для людей. Недаремно він ось уже стільки років очолює профспілку в знаменитому "Київметробуді", де, скажемо відверто, контингент не відбірний, де умови праці не тепличні й не терплять тепличних трударів. Недаремно його нещодавно знову обрано профспілковим лідером, незважаючи на уже пенсійний вік. Отже, маємо земляка з незаперечним організаторським талантом, з доброю душею, здатною обіграти згрубілі серця сотень людей.

Його добре обтесала доля й зробила не своїм пасинком, а світлим сином, котрий уміє віддячити за таку милість. Газета вже писала про Володимира Жижкуна, а тому не будемо переповідати відомі факти з його біографії. Хіба що принагідно скажемо, що народився він у селі Будьонівка, котре нині повернуло стару назву Червоне, в селянській сім'ї. Восьмирічка, Шосткинське техучилище № 3, середня школа, курси водіїв у Новгороді-Сіверському, служба в армії, де дослужився до звання молодшого лейтенанта. Ледве відпочивши від армійської шинелі, поступив на роботу в "Київметробуд". Сталося це 24 грудня 1973 року, якраз у день народження. Відтоді ось уже стільки літ в його трудовій книжці з'являються записи лише про переміщення з посади на посаду. Можна сказати, що Володимир Олексійович виявився однолюбом, вірним одному колективу, не літуню, що шукає тепліше місце, а ділить усі радощі й прикрощі з поріднілими людьми. Тридцять вісім років в одному місці, десятиліття, які дають право назвати його одним із творців найсучаснішої і найкомфортнішої транспортної системи столиці. Страшно навіть уявити бодай на мить, як би жило мільйонне місто без метро! А вони ж, оті працюючі трударі, день за днем спускаються під землю й дарують киянам щастя, часом переборюючи не лише горезвісні київські пливуні, а й нерозсудливість владу імущих. Недаремно таким теплом загораються очі нашого земляка, коли він починає говорити про свій колектив – він просто називає його "рідною сім'єю". Отже, прихід на роботу до метробудівців став однією з найважливіших подій у його біографії. А школа визначного керівника метробудівців Героя України Володимира Івановича Петренка стала для нього визначальною в формуванні власних життєвих принципів. До нього випадкові люди не приходять.

Та не було б у житті Володимира Жижкуна таких міцних крил, якби свого часу доля не послала йому в 1974 році Галину. Тоді вона носила прізвище Чиж і, звісно, не претендувала, щоб при звертанні називали її Іванівною. Без її душевної підтримки навряд чи зумів би чоловік утриматися на клопітній публічній профспілковій роботі, котра відбирає левову частку часу від сім'ї. Та Володимир Олексійович і для родини приборег багато тепла. Це може засвідчи-

ти й син Олег, який нині удосконалює менеджерську науку й готовий продовжити батьківський шлях після знаменитого КПІ...

Коли мова зайшла про нинішню кризу, то Володимир Жижкун лише гірко усміхнувся:

– Якби всі працювали так, як наш "Метробуд", то ніякої кризи не було. Ось у кінці року запустимо чергову станцію "Виставковий центр". У минулому здали "Деміївську", "Голосіївську" й "Васильківську". А люди пробиваються далі й далі...

Як на мене, коріння добра вкоренилося в душу В.Жижкуна саме в рідній Сіверській стороні. Він глибоко вдячний їй за перші кроки по землі, за перші уроки, а тому для нього кожна можливість віддячити землякам добром – то свято. Скільки коропців працює нині в метробуді з його легкої руки! Це хлопці з Покочишів і Шабалинова, Оболоння й Карильського, Катюші й Краснопілля, з інших сіл Корочини й не тільки. Їм є з кого брати приклад. Таким чином, естафета доброти продовжується, продовжується школа доброти Володимира Жижкуна, в якій увагою не обминаються ні новобранці, ні сиві ветерани. Недарма один із ветеранів-метробудівців Валентин Кейбіс написав такого зворушливого вірша:

*На черніївських просторах
Народився наш Жижкун.
Знає радості і горе
Та життя не глушить струн,
Струн душі його палкої
І народного лиця.
Як же добре, що в профкомі
Є людина славна ця!
Він вас прийме завжди радо,
Хоч на "ви", а хоч на "ти",
Заспокоїть, дасть пораду,
Як проблему обійти.
День його – це в небі темно –
Починається з турбот.
Знає справу достеменно,
Бо за ним стоїть народ.*

*Його голос чути всюди.
Енергійності – без меж.
Тягнуть до нього люди
І начальство любить теж.
А зійде під ніч напруга,
Відкриває він футляр.
Там гармонія-подруга,
Юних літ чудовий дар.
Розведе міхи барвисті –
Ось і полька, й краков'як.
Вдаль летять літа порвисті
Та не стариться козак.
Хай минають весни й зими,
Але мушу я сказати:
– Ми ще можем вороними
В метробуді політати!*

А мені пригадалося, як у затишному ресторані зодчих столичного метро Володимир Жижкун приймав наше ветеранське об'єднання. Коли тодішній його голова незабутній Микола Купченко мовив вступне слово й мимоволі прохопився про особисте горе – втрату дружини Анюти, я помітив на очах господаря щирі слези співчуття. Не була то гра на публіку – то був стан душі чутливої до горя людини. Отак – від пісні під випробувану гармонь до слези, від турботи про тисячний колектив метробудівців до посильної допомоги рідній сільській школі чи окремому землякові – і живе наш непересічний земляк. Живе ось уже шість десятиліть.

Леонід ГОРЛАЧ

Чернігівські студенти

Студенти другого курсу Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка, інституту історії, етнології та правознавства імені О. М. Лазаревського проходили етнографічну практику у мальовничому селі Погорілівка Заставнівського району Чернівецької області. Невеличка група з 21 чоловік побувала в історичному куточку України.

На Буковині

Буковина зустріла дуже привітно. Вона відкрила безкрайні простори неповторної природи, чудової гористої місцевості, а також щирого, доброго населення, яке проживає на її території.

Під час практики студенти взяли для себе велику кількість інформації про звичаї, традиції та обрядовість цього села.

Напередодні свята Різдва Іоанна Предтечі студенти разом з вчителями школи та жителями села взяли участь у хресному ході із с.Погорілівка до Хрещатицького Іоанно-Богословського монастиря. Декілька тисяч колону мешканців не лише Буковини, а й інших регіонів, а також з Молдови, Румунії, Польщі, Сербії та інших країн очолив владика Чернівецький та Буковинський Онуфрій. Аби хоч трішки полегшити шлях, прихожани церкви Різдва Пресвятої Богородиці, не порушуючи традиції, подбали, аби бажаючи пообідали прямо на території храму і з новими силами продовжили свій хід.

З першого дня перебування на практиці відбулася зустріч з директором школи, вчителями та місцевими старожилками, зокрема, з Зазеленчуком Дмитром Степановичем, який розповів про обрядовість села Погорілівки: народні пісні, весільний обряд, новорічні свята. Протягом наступних днів студенти захоплювалися спілкуванням з письменником, вихідцем з По-

горілівки Дмитром Андруховичем, який розповів про свою творчість.

З великою увагою студенти спостерігали за вмiлими руками місцевого коваля, який наочно показав свою майстерність, виклавши підкову. Вчилися майстерності писанкарства, яку показували місцеві майстрині. Писанки Буковини значною мірою відрізняються від чернігівських, зокрема, своїм орнаментом, візерунками та фарбою. Також свою відмінність має і традиційний народний одяг Буковини, який славиться передусім яскравою вишивкою.

У селі Погорілівка дуже шанують релігійні свята. На одному із таких свят, зокрема, храмовому святі Петра і Павла, побували студенти. Мешканці села починають відзначати його з служби у церкві. Для прихожан з інших регіонів накривається стіл, де представлені майже всі народні страви Буковини. Наші дівчата, побувавши у церкві, повернулися до школи з подарунками та калачами.

Також під час перебування на етнографічній практиці студенти побували в історичних куточках Буковини, зокрема, мали можливість ознайомитись з пам'ятками та архітектурою Чернівців, відвідали Хотинську та Кам'янець-Подільську фортеці. Наприкінці проходження практики на базі школи був проведений науково-практичний семінар, присвячений порівняльній характеристиці побуту та обрядовості Чернігівщини та Буковини, в якому взяли участь викладачі Чернівецького Національного університету імені Юрія Федьковича та Чернігівського Національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка, студенти, вчителі, краєзнавці за участю телебачення, засобів масової інформації. Зустріч закінчилась чернігівськими та буковинськими піснями.

Юрій РУСАНОВ,

завідуючий кафедри етнології та краєзнавчо-туристичної роботи Чернігівського Національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка, кандидат історичних наук,

Катерина КОШОВА,

студентка другого курсу інституту історії, етнології та правознавства імені О.М.Лазаревського Чернігівського Національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка

Хто такі

На відзначення 150-річчя від дня народження великого поета з ініціативи тодішнього голо-

Ось уже тривалий час я працюю через засоби масової інформації, через офіційні звертання до різних посадових осіб добитися справедливо осуду дій сучасного вандала, який на власний розсуд розправився з пам'ятником Тарасу Шевченку в Тростянці, але поки що він не тільки продовжує господарювати в нашому славетному дендропарку, але й доказує свою правоту, забувши, що, крім людського, є ще й Божий суд. У зв'язку з цим хотів би, щоб через земляцьку газету про нашу ганьбу дізналися й наші земляки, нині суцї в Києві.

ви Ічнянського райвиконкому Василя Михайловича Чалого в славетному дендрологічному парку, свого часу закладеному гетьманом Скоропадським, було встановлено пам'ятник з армованого бетону. Такий же витвір мистецтва з'явився і в Качанівці. На щастя, останній і нині милує око людей. А от у моєму Тростянці, де донині мешкає чимало наукової інтелігенції, куди часто густо навідується туристи з різних куточків землі, стався акт вандалізму з вини того, хто в першу чергу мав би відповідати за меморіальний знак, директора дендрологічного парку НАН України, кандидата біологічних наук Олександра Ілленка.

Як на мене, цей злочин задумувався ще в 1992 році, коли пам'ятник на свято Т.Шевченка навмисне не пофарбували, а місце довкола не прибрали. А в 2009 році вчений біолог вчинив задумане – пам'ятник було скинуто з п'єдесталу тросом і перетворено на купу хламу. Можна собі уявити картину, коли вандалі з байдужим серцем трощили роботу скульптора та постамент, і робилося це, як стало мені відомо згодом, без погодження з відповідними інстанціями, лише з ініціативи горе-керівника з ученим званням, який твердить донині, що пам'ятник міг би розпастися сам. Але ж стоїть його ровесник у Качанівці, де господарі виявилися добрішими до пам'яті нашого національного світоча. А кому заважав бюст у нашому дендропарку, навіщо було знищено самшитове та барвінкове оздоблення й на тому місці посаджено перебірки куців козацького ялівцю, який так і не прийнявся?

Того ж 2009 року я опублікував статтю про неподобства в газеті "Нація і держава". Але й вона не допомогла відшукати справедливості.

О.Ілленко, незважаючи на відсутність дозволів на знесення пам'ятника з боку владних органів (скажімо, сільської ради чи Ічнянської райдержадміністрації), продовжує стояти на своєму, пояснюючи, що то був не пам'ятник, а стела, яка "в майбутньому після реставрації стоятиме біля сільської ради або біля школи". І продовжує вводити в оману людей. Так, після мого листа до Генеральної прокуратури України О.Ілленко звідкись притягнув новий бюст поета, який після мого звернення до тодішнього Президента України було сховано в коридорі місцевої школи та оголошено як рес-

сучасні вандалі

таврований, хоч він суттєво відрізняється від знищеного як за художнім виконанням, так і за розмірами.

А як же бути із старим місцем у парку, котре вже вкарбувалося в історію нашого краю і в людську пам'ять? А чому не знайшлося місце погруддю Кобзаря в конторі дендрологічного парку "Тростянець", де є просторий вестибюль, чималий актовий зал? Либонь, боїться манкурт-керівник навіть суворого погляду українського генія.

Складатися враження, що горе-директор знаменитої

пам'ятки природи вільно почуватися за будь-якої влади навіть після вчинку вандалізму, ганьблячи українців і Україну на весь світ, знищуючи наші культурні цінності. Так, ще 25 квітня 2009 року був надісланий лист Президенту В.Ющенку, але людям навіть не відповіли. Правда, невдовзі реагування таки було. Директора Тростянецького дендрологічного парку було нагороджено Почесною грамотою Кабінету Міністрів України "...за вагомий особистий внесок". А ще ж і наша слава Національна Академія наук не відстала, нагородивши свого співробітника відзнакою "За професійні здобутки". Все це наштовхує на сумні роздуми...

Що це такі був акт вандалізму, після якого його виконавець мав би бути обов'язково покараний владою, свідчить і лист на моє ім'я від начальника головного управління культури, туризму та охорони культурної спадщини Чернігівської облдержадміністрації С.Мойсієнка від 14 вересня 2011 року. В ньому є й таке: "Повідомляємо, що пам'ятник Т.Г.Шевченку на території дендропарку "Тростянець" взятий на державний облік рішенням Чернігівського облвиконкому від 31.05. 1971 р., № 286 як пам'ятка монументального мистецтва місцевого значення". "Демонтаж та перенесення зазначеного пам'ятника в інше місце з центральним органом охорони культурної спадщини не погоджувався. Принагідно інформуємо, що за стан збереження та утримання в належному стані пам'яток місцевого значення, укладення на нього охоронного договору... відповідає балансоутримувач земельної ділянки, на якій знаходиться пам'ятка та орган охорони культурної спадщини Ічнянської райдержадміністрації".

Отже, залишається чекати, хто ж нарешті поставить крапку в цій прикрий антидержавній справі, хто поставить на місце пам'ятник Кобзареві, а вандалові знайде інше тепле місце. Бо, схоже, дороги великого Поета й керівного вченого ведуть в протилежні світи.

Михайло КУРДЮК,
літератор з Тростянця

У селянській родині Петра та Наталії Адаменків, що в с. Загребелля на Сосниччині, 20 грудня 1931 р. народився син, якого батьки назвали Миколою. Петро Адаменко тривалий час працював головою правління місцевого колгоспу, а перед самою війною очолив сільську раду. 1942 р. радянського активіста схопили гітлерівці та розстріляли. Син загиблого ватажка селян Микола Адаменко навчався в Загребельській початковій і Сосницькій середній школах. Перший вірш написав, коли був п'ятикласником. Почав писати здебільшого не під літературним впливом, а під впливом природи.

Почесний громадянин Сосниччини

Свої вірші віддавав на суд учителям української мови та літератури, які підтримували юного поета, були першими редакторами та рецензентами. Маючи у творчому доробку кілька віршів, опублікованих у районній газеті, після закінчення в 1950 р. середньої школи подався до Києва, мріючи вступити на відділення журналістики Київського університету ім. Тараса Шевченка. Вступні іспити здав успішно – лише з російської мав четвірку, а з решти предметів – самі п'ятірки.

Але на відділення журналістики не пропустила мандатна комісія. Натомість рекомендували романо-германське відділення філологічного факультету. За рік перевівся на українське відділення.

В дівчому Києві перед ним відкрився розкішний світ духовної скарбниці людства. Особливо захоплювали дискусії на засіданнях університетської літературної студії, задушевні розмови в перенаселених гуртожитках. Наївний і довірливий селянський син не міг здогадуватися, чим можуть закінчитися оті дуже "ширі" дискусії та задушевні розмови.

В 1953-му його звинуватили в антирадянських настроях і наклепах на сталінську політику та засудили до десяти років концтаборів. Через три роки він повернувся додому з Північного Уралу. Звільнили за відсутністю доказів. Але ще не один рік він жив із тавром "зека". Отож працював рядовим колгоспником, вантажником, а потім, вступивши на заочне відділення Борзнянського технікуму плодощовківництва, бригадиром колгоспної садово-городньої бригади.

Тільки в 1962 році після повної реабілітації, а відтак і поновлення навчання в Київському університеті, знайшлося місце вчителя – в далекому селі Полюшкіне Новгород-Сіверського району, а з часом і в рідній Сосниці.

Свій перший вірш Микола Адаменко опублікував у Сосницькій районній газеті в 1949 р. Але ні табори, ні подальші життєві негаразди не вбили у ньому спрагу висловлювати свої почуття в ліричних рядках. З початку 60-х років минулого століття стали з'являтися нові публікації Миколи Петровича, сповнені свіжістю думки, філософською мудрістю, енергією, невтраченою з молодих літ первозданною ніжністю.

Публікувався в періодичній пресі різних рівнів, колективних збірниках і часописах. У

1985 р. у видавництві "Радянський письменник" вийшла перша поетична збірка "Повінь", яка стала перепусткою до Спілки письменників України. У 1990 р. у тому ж видавництві вийшла друга поетична збірка "Цвіт на морозі".

У видавництві "Молодь" на 1992 р. була запланована збірка поезій "Дзвін", а у видавництві "Радянський письменник" – повість "Закон-тайга". Але через видавничу кризу лише уривки з названої повісті були опубліковані в альманахах "Біль" (Львів) та "Зона" (Київ).

*Щасливий я, що народився тут,
на цій землі, під волошковим небом,
під запашинами вишнями в цвіту
вбираю у себе солов'їний щебіт.
Микола Адаменко*

Натомість Микола Петрович написав продовження твору "Закон-тайга" (вже як роману), фрагменти з якого опублікували львівський часопис "Покли сумління" та журнал "Кур'єр Кривбасу".

У 1995 р. в Чернігові вийшла третя поетична збірка "Прагнення неба".

Оскільки надій на видання нових книг не було, то вдався до самвидаву машинописним способом. У такий спосіб до 2009 р. скомпонував 110 книжечок поезії, прози та публіцистики.

У 2001 р. в Чернігові була видана книга прози "Закон-тайга" (1-ша частина одноіменного роману та 13 невеликих новел). У 2003 р. вийшло продовження роману "Закон-тайга" (2-га та 3-тя частини). Ці твори стали книгами року Чернігівщини, а сам автор був удостоєний обласної премії ім. Михайла Коцюбинського. Перед тим він став лауреатом обласної премії ім. Бориса Грінченка.

У 2001 р. Микола Адаменко почав працювати над книгою "Історія Сосниці та її довкілля", до роботи над якою долучив ще кількох краєзнавців.

У 2005 р. книга була надрукована в місцевій типографії. В тому ж році харківське видавництво "Прапор" уже на високому типографському рівні видало ту книжку з доповненням під назвою "Сосницький край у серці України". Водночас у видавництві Цент-

ру духовної культури побачила світ книга під назвою "Сосниця і Сосниччина на хвилях віків", а перед тим за сприяння Української світової спілки професійних учителів вийшла публіцистична книжечка "Планета Україна".

В 2006 р. в Чернігові вийшла збірка катренів "У центрі кола", а в 2007 р. був виданий комп'ютерний варіант повісті "На крутосхилі". По суті це 4-та частина роману "Закон-тайга". Таким же способом видана книжечка прози "На схрещенні доріг".

У 2008 р. у видавничому домі "Києво-Могилянська академія" вийшла п'ята поетична збірка Миколи Адаменка "Вибране". До неї увійшли найкращі поезії з попередніх видань, а також з самвидавних збірок різних років.

Помітним явищем як у творчій біографії письменника, так і в літературному житті Сіверського краю, став роман-трилогія "Закон-тайга", назва якого сама говорить про себе. В життєвих перипетіях головного героя – колишнього політ'язня Дмитра Четвертака читач одразу впізнає автора.

За вагомий особистий внесок у національне та державне відродження України, самовідданість у боротьбі за утвердження ідеалів свободи і незалежності, активну громадську діяльність у 2005 р. Микола Адаменко був нагороджений орденом "За мужність" III ступеня.

В числі перших у 2009 р. Микола Адаменко удостоєний звання "Почесний громадянин Сосниччини".

Долаючи нелегкі перешкоди на своїй життєвській ниві, не втрачаючи чесності, порядності, людяності, Микола Петрович творить свою стежину, разом з вірним другом – дружиною Ларисою Петрівною створив щасливу сім'ю, здобув визнання як вчитель і літератор.

При зустрічах Микола Петрович не скаржиться на долю, не шукає винних. Він сповнений бажання встигнути написати більше.

Довгих літ Вам життя та натхнення на нові талановиті книги, більше нових вдячних читачів і меценатів, здатних підтримувати нові видання!

Олексій ОРЕХОВИЧ,
заступник голови земляцтва

СОБОР НАШОГО ДУХУ

Цього року виповнюється 975 років першої літописної згадки про Спасо-Преображенський собор Чернігова.

Перлина давньоруської архітектури, унікальна пам'ятка початку XI ст. збереглася в Україні до наших днів.

Спаський собор було засновано за князювання в Чернігові Мстислава Володимировича – першого літописного чернігівського князя. І хоча письмові джерела не називають точної дати заснування собору, все ж можна припустити, що закладка собору відбулася в 1033–1034 рр., бо в 1036 році, в рік смерті Мстислава, стіни споруди було виведено вище землі до рівня, якого міг досягти рукою вершник, що стоїть на коні (до 4 метрів).

Деякі історики вважають, що Спаський собор був закладений на честь важливої події того часу – війни двох князів, братів Мстислава і Ярослава Володимировичів з ляхами в 1031 році, яка закінчилася блискучою перемогою князівської дружини і поверненням Русі Червенських міст (давньоруські міста над Західним Бугом, які були захоплені ще в 1018 році польським королем Болеславом Хоробрим).

Скоріше за все, зведення цього храму було пов'язане з утвердженням самостійності Чернігівського князівства і міста Чернігова. В цьому процесі вже на той час церква грала помітну роль. Хто ж і коли храм закінчив, відомостей теж не маємо. Але здогадатися не важко – наступник Мстислава на чернігівському столі Святослав Ярославич, син Ярослава Мудрого, родоначальник князівської династії Святославичів, засновник двох монастирів Чернігова: Єлецького і Троїцько-Іллінського і меценат науки – його заходами складено два "Ізборники Святослава" (1073 і 1076 р.), що мали великий вплив на дальший розвиток повчальної літератури на Русі.

Спаський собор поч. XI ст. багатократно визначив характер всієї давньоруської архітектури.

Протягом своєї багатотисячолітньої історії наш народ створив архітектуру світового значення. Неперевершені пам'ятки зодчества для нас зараз є невичерпним джерелом архітектурного досвіду, наукових досягнень, художньої майстерності і практичної мудрості.

Спаський собор Чернігова являє собою приклад рідкісного і блискуче вирішеного поєднання обох конструктивних принципів, тобто базилікального плану з купольним перекриттям, і в цьому його своєрідність.

Візантійська система хрестово-купольної церкви, з ясністю її основних членувань і логічністю композиції внутрішнього простору, покладена в основу Спаського собору.

З півночі та півдня до собору примикають вежі з конусоподібними завершеннями, які були зведені в кінці XVIII ст., а на початку XIX ст. (1818 р.) до трьох входів були прибудовані нові тамбури, які закрили древні притвори. Ці прибудови дещо змінили первісний вигляд пам'ятки. А пожежі XVIII–XIX ст. пошкодили і внутрішнє оздоблення храму. Зараз інтер'єр прикрашають пам'ятки XVIII і XIX ст. – різьблений позолочений іконостас та олійний настінний живопис, виконаний бригадою художника Я.Юринова. В 70–80-х рр. XX ст. проведено великий об'єм реставраційних робіт по відновленню внутрішнього оздоблення храму.

Функції Спаського собору в давнину не обмежувалися лише культовими. Довгий час він був головною суспільно-політичною спорудою міста, князівства та губернії. Тут проходили святкові церемонії, вкладалися договори, зберігалися відзнаки військової слави.

Собор був усипальницею чернігівських князів і церковних ієрархів. Літописи називають 8 князів, 1 митрополита і 1 боярина, які поховані в соборі. У свій час там були поховані князь Михайло Всеволодович і боярин Федір, вбиті в Золотій Орді в ставці хана Батия. У 1572 році за

наказом царя Івана Грозного останки Михайла Чернігівського після канонізації були урочисто перенесені з Чернігова до Москви, де для них збудували храм, а у 1774 р. їх перемістили до Архангельського собору Кремля. У 1896 році після відкриття мощей Святителя Феодосія ці нетлінні мощі були перенесені з Борисоглібського собору до Спасо-Преображенського, де і знаходилися довгий час.

Спасо-Преображенський собор у 1919 році був діючим храмом. Приходська рада кафедрального собору 14 червня 1919 року звернулася до комітету з охорони пам'яток старовини та мистецтва з повідомленням про необхідність проведення ремонтних робіт у кафедральних Спасо-Преображенському та Борисоглібському соборах, але справа далі слів не пішла. Наприкінці 1920-х рр. посилюється адміністративний тиск на церкву, розпочинаються політичні репресії проти священників, що призвело до масового закриття церков.

У 1927 році, згідно з постановою РНК УРСР, будівлі Спасо-Преображенського собору, Успенського собору Єлецького монастиря та Троїцького собору м. Чернігова були оголошені історико-архітектурними пам'ятками всеукраїнського значення. Ця постанова формально передбачала державне фінансування для утримання та охорони вищезгаданих пам'яток, але фактично воно було мізерним, ремонтно-реставраційні роботи не проводилися.

18 травня 1929 року на прохання Наркомосвіти УРСР, Спасо-Преображенський собор разом з іншими пам'ятками міста увійшов до складу Чернігівського історико-культурного заповідника. Лише завдяки ентузіазму та відданості справі його співробітників та активістів товариства охорони пам'яток робилося все можливе, щоб зберегти унікальні пам'ятки минулого від руйнування в умовах мінімального фінансування з боку держави.

На початку Великої Вітчизняної війни більшість храмів на окупованій території України, що були закриті у радянський час, були відновлені і почали діяти. Спасо-Преображенський собор у 1941 році, за архівними матеріалами того часу, був зайнятий під склад музейного майна, а в 1942 році став діючим храмом. Таким чином, в період з 1929 по 1941р. Спаський собор був музеєм історико-культурного заповідника, а з 1967 по 1992 р. – музеєм архітектурно-історичного заповідника.

Зараз Спасо-Преображенський собор є пам'яткою національного значення (охоронний номер №811) і діючим храмом Української православної церкви. Він має для нас не тільки велике історико-пізнавальне, а і естетичне значення. Він становить невід'ємну частину міста Чернігова, його пейзажу і образу, являючись візитівкою міста і всієї Чернігово-Сіверської землі – скарбниці давньоруської архітектури, що в недалекому майбутньому ввійде до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Андрій КУРДАНОВ,
генеральний директор Національного історико-архітектурного заповідника "Чернігів стародавній"

УРОКИ КРАСИ

Требухівську ЗОШ I–III ступенів, що на Броварщині часто відвідують столичні поети, письменники, журналісти, де проводять відкриті уроки на різні теми. Всім гостям дирекція присвоює звання "Почесний учитель Требухівської школи". Ними в різні роки стали світлої пам'яті лауреати Шевченківської премії Анатолій Погрібний, Дмитро Білоус.

А нещодавно вчителька вищої категорії Ольга Шикла запросила нашу землячку, уродженку с. Антонівка Варвинського району, поетесу Надію Кольцову. Урок на тему "Чим пахне осінь" або "Мені б не втратити крила" вчителька провела у двох десятках класів у присутності педагогів Броварського району за поезією Н. Кольцової. Надія Тимофіївна також Почесний учитель Требухівської школи, авторка п'яти збірок поезії, презентація яких проходила в цій школі, бо жінка після закінчення ВУЗу ось уже 41 рік працює в Требухові, тут пише свої вірші, пісні, нариси, друкується в багатьох газетах, журналах. Вона член НСЖУ, володарка Гран-прі конкурсу "Про натхнення" 2011 р. Броварського району. На уроці звучали вірші та пісні Надії Кольцової як у виконанні десятикласників, так і самої авторки, демонструвались фото та відеофільми про життя і творчість поетеси.

Надія ПІГНАСТА,
заступник головного редактора
газети "Броварська панорама".

Олена Микитенко. Дівчинка з котиком. Художня вишивка.
Фото Василя УСТИМЕНКА.

До уваги передплатників!

Дорогий земляче! Якщо ви хочете знати все про роботу нашого дружнього громадського об'єднання, про людей значних і неповторних, якщо ви маєте бажання не поривати родинних зв'язків із малою батьківщиною – передплатіть "Отчий поріг" самі і посприйте у цій справі серед друзів та знайомих. Наш передплатний індекс 37630. Газету можна передплатити у будь-якому відділенні. Сподіваємося на дружнє співробітництво.

З КОГО ПИТАТИ?

*В округ, до електорату,
Приїхав Гаврило.
Треба ж щоб про депутата
Знали й говорили.
Зустрічать слугу народу
Позбігались люди,
Бо цікаво ж усім знати,
Як було й що буде.
Став обранець на трибуні,
Розпочав промову
Про покращення сьогодні,
Газ, пенсію, мову.
Люди слухали й мовчали,
Впала тиша в клубі,
Навіть мухи не дзигчали,
Попритихли любі.
Серед тиші, як з конопель,
Дід встав, щоб спитати:
– А хто ж оце за все буде
Ще й відповідати?
Зупинився наш промовець,
Подивився скоса:
– Вибачте, не розумію
Саму суть "вопроса".
Ви не городить городу,
Скільки повторяти?
У нас влада у народу,
З нього і питати.*

Микола ДЯГІЛЬ

У 1918–20-х роках на Новобасанщині (Чернігівська обл.) та навколо неї діяла т.зв. "банда" Демида Ромашки – "самостійника до самих кісток", як писали тодішні газети. З цього краю советам не вдалося вирвати для себе жодної зернини. Тоді вони заслали до обoronців свого агента С. Шуплика, який підступно знищив відчайдуха. За це Степану дали верхового коня і шаблю, на ефесі якої була подяка: "Храброму громадянину УССР...". А в народі закріпилася фраза: "Це було тоді, як прафост Шуплик вирвав Ромашку...". Ні, ромашку вирвати із землі майже неможливо – корінь розгалужений. Вона весною знову розквітне.

На черговому земляцькому зібранні Олександр Олійник (поет з Чернігова, редактор газети) несподівано звернувся до мене: "Як би ти відповів на просте запитання: "Що дає людині приналежність до земляцтва?" Спершу я розвів руками, але коли подумав... З дитинства я знав, що на Чернігівщині красиві ріки, столітні ліси, приязні люди. А ось тепер я все частіше не можу відмовитися від приставки "най": найщедріші поля, найбухливіші ріки, найближче до землі небо... Немарно Віктор Забіла, дивлячись у нього, мріяв про крила, щоб злетіти... А всесвітньо відомий вчений Іван Пулюй, часто гостюючи в Пантелеймона Куліша

Слово про рідну землю

Нещодавно світ побачила нова книга відомого письменника, нашого земляка Дмитра Голівка "Хто і як завдає марноти?" Подаємо з неї кілька мініатюр.

наша батьківщина, уважайте, – з музики. – з музики.

Розповідають: після війни в Мочалищах жила оригінальна жінка, вдова на ім'я Вівдя. Вона єдина в селі носила спідницю з марлі, а щокі підфарбовувала соком і червоного буряка. За віщось посердилася із сусідкою. Дійшло до сварки. Вівдя обома руками скрутила тій дві дулі. На сільському сході їй присудили сплатити по рублю за кожну. Селяни, жартуючи, стали розходитись. Тоді Вівдя до них: – Людоньки добрі, ось зачекайте. Я одразу хочу й розплатитись, – і подала ображений п'ятирубльову асигнацію. Та здивувалась: – Де я тобі здачі візьму? – Не треба здачі! – відказала Вівдя й піднесла під самий ніс потерпільні нові "гостинці": – Ha! Ha! Ha! Згори все це бачила Феміда й хитро посміхалася.

ОТЧИЙ ПОРІГ

Шеф-редактор
Віктор ТКАЧЕНКО
Головний редактор
Леонід ГОРЛАЧ
Засновник: товариство
"Чернігівське земляцтво"
в м. Києві

Газета зареєстрована Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 06.XI.2001 р.

Реєстраційне свідоцтво:
серія KB №5594

Адреса редакції:
02606, Київ, Броварський проспект, 15,
тел. 206-87-12
Електронна пошта:
otporig@ukr.net

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

В.В. Ткаченко, В.І. Авдєєнко,
Л.Н. Горlach (Коваленко),
А.В. Курданов, Т.А. Літошко,
П.І. Медвідь, О.Ф. Орехович,
Ю.А. Русанов, М.М. Ткач,
В.В. Пушкарьов, В.Є. Устименко,
М.І. Халимоненко.
За достовірність фактів, точність імен та прізвищ, географічних та історичних реалій відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відома видання. Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Літературний редактор Леонід Коваленко.
Комп'ютерний набір Леонід Коваленко.

Верстка, дизайн Оксана Кисленко.

Надруковано та зверстано на замовлення товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві у КП "Редакція журналу "Дім, сад, город".
Тираж 1000.